

דף יג.

עין משפט א

הרמב"ם הל' מאכלות אפורות פי"ד ה"ה

האוכל כשעורה או כחרדל מאחד מכל מאכלות האסורים ושהה מעט וחרזר ואכל כחרדל. וכן עד שהשלים כזית. בין בשוגג בין במזיד. אם שהה מתחלה ועד סוף כדי אכילת שלש ביצים יצטרף הכל והרי הוא חיב פרת או מלקות או קרבן כמו שאכל כזית בבת אחת. ואם שהה יתר מזה מתחלה ועד סוף אף על פי שלא שהה ביניהן אלא אכל כחרדל אחר כחרדל הואיל ולא השלים כזית אלא ביתר מדי אכילת פרס אינן מצטרפין ופטור:

עין משפט ב.ג.ד.

הרמב"ם הל' טומאת אוכלין פי"ד ה"ג

כל המשקין מצטרפין לפסל את הגויה לרביעית. וכל האכלין מצטרפין לכביצה לטמא טמאת אכלים. ולכחצי פרס לפסל את הגויה. אפלו חטה עם קמח עם בצק עם תאנה ובשר וכיוצא באלו הכל מצטרף:

כ. כסף משנה כל המשקים מצטרפין וכו' וכל האוכלים מצטרפין וכו'. משנה פי"ד דמעילה:

הרמב"ם הל' שאר אבות הטומאה פ"ה הי"א

אינו מתטמא עד שיאכל מאכלים טמאים ל כחצי פרס
 שהוא כביצה ומחצה שוחקת. וכן השוטה אינו מתטמא
 עד שישתה ממשקין טמאין רביעית. וכל האכלין
 מצטרפין לכחצי פרס לפסל את הגויה. וכל המשקין
 מצטרפין לרביעית. ואם אכל או שתה פחות משעור זה
 טהור. אכל מעט ושתה ואכל מעט אם יש מתחלה ועד
 סוף כדי אכילת פרס מצטרפין ואם לאו אין מצטרפין.
 וכן אם שתה מעט ושתה ושתה מעט אם יש מתחלה
 ועד סוף כדי אכילת פרס מצטרפין ואם לאו אין
 מצטרפין. אכל פחות מכשעור וטבל ועלה ואכל מעט
 מיד אם לא שתה ביניהן והרי בין אכילה שלפני טבילה
 ושלאחר טבילה בכדי אכילת פרס הרי אלו מצטרפין:

הרמב"ם הל' טומאת אוכלין פ"י ה"ד

עין משפט ה

מי החלב הרי הן כחלב. וחלב האדם שאינו צריך לו
 אינו משקה לא מכשיר ולא מתטמא. לפיכך חלב הזכר
 אינו משקה ^מ. וכן חלב בהמה וחייה שלא לרצון

ל. כסף משנה אינו מתטמא וכו' עד מצטרפין לרביעית. משנה סוף פ"ד דמעילה (דף י"ז)
 ודעת רבינו דלא כר"ת דפיסול גויה לחוד היא גזירה קדמונית ליפסל מלאכול תרומה
 ושיעורה כחצי פרס וגזירת ד"ח דבר הוי למגע ושיעור כביצה ולאפוקי מסברא זו כתב
 רבינו אינו מתטמא עד שיאכל מאכלים טמאים כחצי פרס וכן דעת רש"י בפ"ק דשבת
 וכן נראה דעת ריב"א: אכל מעט ושהה וכו' אם שתה מעט ושהה וכו'. בפרק ג' דכריתות (דף
 י"ג): אכל פחות מכשעור וכו'. שם:

מ. כסף משנה לפיכך חלב הזכר וכו'. שם כרבי שמעון בן אלעזר ופסק כמותו דמשמע
 דליכא מאן דפליג עליה: וכן חלב בהמה וחייה וכו'. בסוף מכשירין וכרבי עקיבא דיהיב
 טעמא למילתיה. ומה שכתב אבל חלב האשה וכו'. פשוט הוא:

כְּגוֹן שֶׁזָב מֵהֵדָד מֵאֲלִיו אוֹ שֶׁחֲלָבוֹ כְּמִתְעַסֵּק. אָבֵל חֲלָב
הָאִשָּׁה בֵּין שְׂיִצָּא לְרִצּוֹן בֵּין שְׂיִצָּא שְׁלֵא לְרִצּוֹן סְתָמוֹ
מִשְׁקָה וּמִתְטֵמָא אוֹ מִכְשִׁיר מִפְּנֵי שֶׁהוּא רָאוּי לְתִינוּק:

עין משפט ו הרמב"ם הל' שאר אבות הטומאה פ"ח הי"ב

אִשָּׁה שֶׁהִיא רֵאשׁוֹן לְטִמְאָה • וּמִיִּנְיָקָה אֶת בְּנָהּ הָרִי הַבֵּן
טָהוֹר וְלֹא גָזְרוּ עָלָיו טִמְאָה שְׁאֶפְלוּ תֹאמַר שְׂיִנֵּק רְבִיעִית
אֶפְשָׁר שְׂיֵשׁ מִתְחַלָּה וְעַד סוּף יִתֵּר מִכְּדֵי אֲכִילַת פָּרֶס
שֶׁהִרִי אֵינוֹ יוֹנֵק בְּבֵת אַחַת:

עין משפט ז. ז. הרמב"ם הל' טומאת אוכלין פ"י ה"ה

הַמְשָׁקִין שְׂיִוָצְאִין מֵאוֹתָן הַטְּמֵאִין שְׂאוֹתָן הַמְשָׁקִין אָבוֹת
טִמְאָה מְטֵמְאִים בְּלֹא הַכֶּשֶׁר • שֶׁהַטְּמֵאָה וְהַכֶּשֶׁר בָּאִין
כְּאַחַת וְאֵלוֹ הֵן. זוֹב הַזָּב וְשִׁכְבַת זֶרְעוֹ וּמִיָּמִי רִגְלָיו.
וְרְבִיעִית דָּם מִן הַמֵּת. וְדָם הַנֶּדֶה. וְכֵן דָּם מִגְּפָתוֹ שֶׁל זָב
וְחִבְרָיו וְחֲלָב שֶׁל אִשָּׁה וְדִמְעַת עֵינַיִם עִם שְׂאֵר תּוֹלְדוֹת
הַמַּיִם הַיּוֹצְאִין מֵהֵן מְטֵמְאִין כְּמִשְׁקִין טְמֵאִין שְׂמֵטְמֵאִין
בְּלֹא כְּוִנָּה שְׂמֵשְׁקִין טְמֵאִין מְטֵמְאִין לְרִצּוֹן וְשְׁלֵא לְרִצּוֹן.
לְפִיכֵן נִדָּה אוֹ זָבָה שֶׁנִּטַּף חֲלָב מִדְּדִיהָ לְאוֹר הַתַּנּוּר
נְטֵמָא הַתַּנּוּר וְכֹל מֵה שֶׁבְּתוֹכוֹ:

ג. כסף משנה אשה שהיא ראשון לטומאה וכו'. גם זה שם:

ס. כסף משנה המשקים שיוצאים וכו'. שם. וכתוב בספרי רבינו מתטמאין בלא הכשר
וטעות סופר הוא וצריך להגיה מטמאין בלא הכשר. ומה שכתב וכן דם מגפתו של זב
וחלב האשה ודמעת עינים וכו'. בפרק דם הנדה (דף נ"ה ע"ב). ומ"ש לפיכך נדה או זבה וכו'.
פרק ח' דכלים:

דף יג:

עין משפט א

הרמב"ם הל' ביאת מקדש פ"א ה"א

כָּל כֹּהֵן הַכֹּשֵׁר לְעִבּוּדָה עִ אִם שָׁתָה יַיִן אָסוּר לוֹ לְהִכָּנֵס
מִן הַמִּזְבֵּחַ וּלְפָנָיִם. וְאִם נִכְנַס וְעָבַד עֲבוּדָתוֹ פְּסוּלָה וְחֵיב
מִיתָה בְיַדֵּי שָׁמַיִם שְׁנֵאמַר (ויקרא י-ט) 'וְלֹא תִמָּתוּ'.

ע. כסף משנה כל כהן הכשר לעבודה וכו'. מ"ש הכשר לעבודה בסיפרא אתה ובניך אתך
מה אתה כשר אף בניך כשרים יצאו חללים ובעלי מומין. ומ"ש שאסור לו להכנס מן
המזבח ולפנים. אף ע"ג דבקרא כתיב באהל מועד בת"כ מייתי מקרא דה"ה למן המזבח
ולפנים וכתבתי ברייתא זו בסוף פרק זה. ומ"ש שעבודתו פסולה. בפ' כ"ג (סנהדרין כ"ב)
אמרינן דשתויי יין מחלי עבודה ופירש"י דכתיב יין ושכר אל תשת וגו' וסמך ליה ולהבדיל
בין הקדש ובין החול משמע בין עבודה קדושה לעבודה מחוללת ומייתי לה ברפ"ב דזבחים
(דף י"ז ע"ב). ומ"ש וחייב מיתה בידי שמים. מבואר בכתוב ומשמע מדברי רבינו דאסור
להכנס מהמזבח ולפנים אע"פ שלא עבד אבל אינו חייב מיתה אא"כ עבד: ומ"ש והוא
ששתה רביעית יין חי בבת אחת מיין שעברו עליו מ' יום אבל אם שתה פחות מרביעית יין וכו'.
בפ"ג דכריתות (דף י"ג ע"ב) ת"ר יין ושכר אל תשת יכול אפילו כל שהוא אפילו מגתו
ת"ל ושכר אין אסור אלא כדי לשכר וכמה כדי לשכר רביעית יין בן מ' יום אם כן מה
ת"ל יין לומר לך שמוזהרים עליו כל שהו ומוזהרים עליו מגתו רבי יהודה אומר יין אין
לי אלא יין שאר משכרים מנין ת"ל ושכר א"כ מה ת"ל יין על היין במיתה ועל שאר
משקין באזהרה ר' אליעזר אומר יין אל תשת ושכר אל תשתהו כדרך שכרותו הא אם
הפסיק בו או שנתן לתוכו מים כל שהוא פטור במאי פליגי ת"ק סבר גמרי' שכר שכר
מנזיר ור' יהודה לא יליף שכר שכר מנזיר ורבי אליעזר סבר מאי שכר מידי דהוא משכר
כמאן אזלא הא דתניא אכל דבלה קעילית ושתה דבש או חלב ונכנס למקדש ושימש לוקה
כמאן כר' יהודה אמר רב יהודה בר אחותאי הלכה כרבי אליעזר. ופירש רש"י מוזהרים
עליו בכל שהוא ומגתו אבל אינו במיתה עד שישתה רביעית בן מ' יום וזהו שכתב רבינו
אבל אם שתה פחות מרביעית יין וכו' פטור ואינו מחלל עבודה כלומר איסורא מיהא איכא.
ומ"מ יש לתמוה כיון שמוזהרים על כל שהוא ועל יין מגתו למה לא כתב שלוקים עליהם.
וי"ל דעל כל שהוא פשיטא שאין לוקין כשם שאין לוקין על כל שאר איסורין שבתורה
בכל שהוא ומדלא לקי על יין כל שהו ה"ה דלא לקי על יין מגתו דתרוייהו חד טעמא להו
שאינם משכרים: שתה יתר מרביעית יין וכו'. שם אמרינן דרב אשי לא בעא לאורויי משום
שכרות וא"ל רב אחא והא אמר רב הלכה כר' אליעזר (דאמר יין אל תשת ושכר אל תשתהו
דרך שכרותו הא אם הפסיק בה או שנתן לתוכו מים כל שהוא פטור) ומר הא קרמי ביה
מיא א"ל הא ל"ק ברביעית הא ביותר מרביעית: ועל מ"ש רבינו ופוסל את העבודה. כתוב
בהשגות א"א לא מחוור מן הגמרא וכו' טעמו משום דכיון דלא אשכחן לגמרא דמפליג
בין רביעית ליותר מרביעית אלא בענין הוראה כמו שכתבתי בסמוך מהי תיתי לן לחייב
מיתה ולפסול עבודה וטעם רבינו דאע"ג דעל ענין הוראה הוא נאמר חילוק זה מ"מ משמע
דר' אליעזר אף לענין עבודה פטר בהפסיק בו או נתן לתוכו מים ומאחר שלמדנו שאין
דבריו אמורים אלא ברביעית ממילא משמע דיותר מרביעית כדקאי קאי לחיוב מיתה
ולפסול עבודה:

וְהוּא שְׁשֻׁתָּהּ רְבִיעִית יֵינן חַי בְּבֵת אַחַת מֵיֵינן שְׁעָבְרוּ עָלָיו
 אַרְבָּעִים יוֹם. אֲבָל אִם שְׁתֵּה פְּחוֹת מִרְבִּיעִית יֵינן. אוֹ שְׁתֵּה
 רְבִיעִית וְהִפְסִיק בָּהּ. אוֹ מְזֻגָה בְּמִים. אוֹ שְׁשֻׁתָּהּ יֵינן מִגְתּוֹ
 בְּתוֹךְ אַרְבָּעִים אֶפְלוֹ יִתֵּר מִרְבִּיעִית. פְּטוֹר וְאִינוֹ מְחַלְל
 עֲבוּדָה. שְׁתֵּה יִתֵּר מִרְבִּיעִית מִן הַיֵּינן אֶף עַל פִּי שְׁהִיָּה
 מְזוּג וְאֶף עַל פִּי שְׁהִפְסִיק וְשְׁהָה מְעַט מְעַט חָיֵב מִיתָה
 וּפּוֹסֵל הָעֲבוּדָה:

עין משפט ב. ג. הרמב"ם הל' ביאת מקדש פ"א ה"ב

הִיָּה שְׁכוֹר מְשָׂאֵר מִשְׁקִין הַמְשַׁכְּרִין אֶסוּר לְהַכְּנִס
 לְמִקְדָּשׁ וְאִם נִכְנָס וְעָבַד וְהוּא שְׁכוֹר מְשָׂאֵר מִשְׁקִין

פ. כסף משנה היה שכור משאר משקים וכו'. שם בברייתא שכתבתי בסמוך רבי יהודה
 אומר יין אין לי אלא יין שאר משכרים מנין ת"ל ושכר אם כן מה תלמוד לומר יין
 על היין במיתה ועל שאר משקין באזהרה ומשמע לרבינו דהלכה כרבי יהודה מדאמרינן
 התם כמאן אזלא הא דתניא אכל דבילה קעילית ושתה דבש או חלב ונכנס למקדש ושימש
 לוקה כמאן כרבי יהודה ואע"ג דבס"פ על אלו מומין (דף מ"ה:) אמרינן דמתניתין דהתם
 דלא כרבי יהודה הא דקאמר גמרא בדוכתא כמאן אזלא הא דתניא וכו' כרבי יהודה עדיף
 כנ"ל לדחוק לדעת רבינו ובספר המצות לרבינו כתוב דברייתא דסיפרא כרבי יהודה ואינו
 הכרע דסתם סיפרא רבי יהודה וכן השיגו הרמב"ן. ועדיין יש לתמוה עליו דהא אמרינן
 בגמרא במאי פליגי ת"ק ורבי יהודה ת"ק סבר גמרינן שכר ושכר מנזיר ומש"ה סבר שלא
 הזהירה תורה אלא על היין ולא על שאר משכרים ורבי יהודה לא יליף שכר מנזיר וכיון
 שרבינו פסק בתחלת הפרק לומר דאיכא איסורא בפחות מרביעית וביין מגתו כתנא קמא
 היאך פסק כאן כרבי יהודה והוי כמזכה שטרא לבי תרי ויש לתמוה למה לא השיגו הראב"ד
 ואפשר לומר שאע"פ שרבינו סובר דהלכה כרבי יהודה מ"מ נראה לו לחוש לדברי התנא
 קמא לאסור כל שהוא ויין מגתו איסורא בעלמא ואין לדחוק ולומר דפטור דקתני רבינו
 גבי פחות מרביעית ויין מגתו פטור ומותר קאמר דאם כן היכי מסיים בה ואינו מחלל
 עבודה פשיטא וע"ק דמשמע דרבי אליעזר לא דריש ושכר אלא לדרך שכרותו לא לרבות
 שאר משכרים כרבי יהודה וכיון דאיפסיקא הלכתא בגמרא כרבי אליעזר וכן פסק רבינו
 היאך פסק כרבי יהודה ואפשר לומר שרבינו מפרש דרבי אליעזר לא פליג ארבי יהודה
 דודאי משמע ליה דשכר אתא לרבות שאר משכרים אלא דמוסיף עליה לומר דכיון דבמשכר
 תלה רחמנא ממילא משמע דלא אסר יין אלא דרך שכרותו ואפשר עוד לומר דאף את"ק
 לא פליג רבי אליעזר דכיון דאמשכר קפיד רחמנא וריבה שאר משכרים מיניה נשמע דביין
 לא אסר אלא כדי לשכר דהיינו רביעית ויין בן ארבעים יום והשתא אתי שפיר דפסק רבינו
 כתנא קמא וכדברי ר' יהודה משום דאיפסיקא הלכתא כרבי אליעזר ור"א ס"ל כר"י וכת"ק

ואפשר דמש"ה אמרינן בגמרא דקרי רב עליה דר"א טוביינא דחכימי משום דמשכר משמע ליה כל תלת מיילי דידיה ודרבי יהודה ות"ק. אח"כ מצאתי בתשובות הרשב"א סי' שס"ג שנשאל איך הלך רבינו בשיטת רבי יהודה ובגמרא כריתות פרק אמרו לו גרסינן כמאן אזלא הא דתניא אכל דבילה קעילית ושתה דבש או חלב ונכנס למקדש ושימש לוקה ארבעים כמאן כרבי יהודה והתם איפסיקא הלכתא כרבי אליעזר וקרי רב עליה טוביינא דחכימי] ורבי אליעזר כיון דאפקיה לשכר דרך שכרותו שאר משכרין לית ליה ואפילו נפרש [כמאן] כרבי יהודה דאילו לר"א מחמרינן טפי ומחייב מיתה בשאר משכרין וכו' מ"מ יש להשיג עליו [שכתב] על היין במיתה ועבודתו מתחללת וכו' ושיטה זו כרבי יהודה אזלא וכו' ושמא דעת הרמב"ם לפרש כמאן כר"י ולאפוקי מדת"ק אתי דכיון דיליף שכר מנזיר א"כ שאר משכרין לא כתיבי כלל לא למיתה ולא לאזהרה אבל לא אתי לאפוקי מדרבי אליעזר דכיון דברייתא דר"א לא יליף שכר מנזיר ודריש שכר כדי שכרותו שמא כל המשכרין כדי שכרותן הוה באזהרה. עכ"ל השאלה: והשיב נראה שהרמב"ם תפס לו דרך אחרת באותה הלכה וכו' והדין עמו דכשתמצא לומר דר"א לא יליף שכר מנזיר א"כ [שכר] איצטריך לשאר המשכרין דכל היכא דאיכא לאוקמי בשאר המשכרין כפשוטו לא דרשינן ליה ליינ ולראוי לשכר וכו' גם לפרש כמאן אזלא הא דתניא כמאן כר"י לאפוקי מדת"ק בלחוד ולא מדר"א אין נ"ל שיטת הגמרא כן דכיון שהזכיר מחלוקתן של ת"ק ורבי יהודה ורבי אליעזר ועלה קאמר כמאן אזלא הא דתניא כמאן כרבי יהודה דוקא קאמר ונראה לי שכך הוא מפרשה יין אל תשת [יכול] אפילו כל שהוא ואפילו יין מגתו דיינ אפי' כל שהוא במשמע ואפילו מגתו תלמוד לומר ושכר אין אסור אלא כדי לשכר כלומר אין אסור שנאמר בו דהיינו למיתה אלא כדי לשכר כלומר שיעור הראוי לשכר דהיינו רביעית ושיהיה ממשו ראוי לשכר דהיינו שעברו עליו ארבעים יום וכל ששתה ממנו כדי רביעית אפי' הפסיק בו ואפילו נתן לתוכו מים חייב [שהרי שתה] שיעור הראוי לשכר מיין שממשו ראוי לשכר תוך שיעור שתיה דהיינו תוך שיעור אכילת פרס אבל שאר המשכרים לעולם לא דילפינן שכר מנזיר ומיהו כיון דילפינן שכר מנזיר תו לא איצטריך יין דמיניה משמע יין ומשמע נמי שיש בו כדי לשכר דלהכי אפקיה בלשון שכר ולא אמר יין בהדיא אלא אם אינו ענין לכדי לשכר דהא משכר נפקא יין כדי לשכר תנהו ענין ליינ שאינו כדי לשכר ולאזהרה דאי כולהו אפי' למיתה לכתוב יין ולא איצטריך שכר ורבי יהודה סבר שכר כמשמעו לכל המשכרין ובין יין בין שאר משכרים במשמע דלא ילפינן שכר מנזיר ושכר דאיצטריך לשאר משכרין לא דרשינן מיניה כדי לשכר אלא ששתה מהם ואפילו פחות מרביעית חייב וכל שכן אם שתה רביעית אע"פ שהפסיק בו או שנתן לתוכו מים דבדרך שכרותו ובכדי שכרות לא קפדינן אלא במינים המשכרים ותדע לך דהא לרבנן אי לאו דכתיב שכר דמיניה דריש כדי לשכר הוה אמרי יין אפי' כל שהוא והילכך רבי יהודה דאיצטריך ליה שכר לשאר המשכרין יין או שכר דכתב רחמנא אפילו כל שהוא ואפי' מגתו משמע ולמה נאמר יין לחלק יין למיתה ושאר משכרים לאזהרה ורבי אליעזר סבר יין אל תשת שכר אל תשת שלא תשתהו דרך שכרותו. ורבי אליעזר לא יליף שכר מנזיר ויין לחלק כרבי יהודה אלא דסבירא ליה כרבנן בכדי לשכר ועדיפא מדרבנן דבעינן ראוי לשכר בשעת שתייה ממש שישתנו דרך שכרותו שלא יפסיק בו ושלא יתן לתוכו מים. וטעמא דידיה דכל מקום שנאמר שכר אחד מכל המשכרין כדי לשכר קאמר ומדכתב הכא אל תשת כדי לשכר בשעת שתייתו ממש וכל שהפסיק בו או שנתן לתוכו מים כל שהוא ולא שתה ממנו אלא רביעית אינו ראוי לשכר בשעת שתייה ממש ותדע לך דר"א אפי' שאר המשכרין אית ליה כרבי יהודה מדקאמר יין אל תשת שכר אל תשת הזכיר אל תשת גבי יין ואל תשת גבי שכר ואילו לא בא ר"א לומר אלא שלא ישתה יין דרך שכרותו ויליף שכר מנזיר הכין הוה ליה למימר יין אל תשת שכר שלא תשתנו דרך שכרותו. ועוד דמדקאמרי בין ת"ק בין רבי יהודה א"כ יין למה לי שמע מינה דאינהו נמי בהא כר"י דלעיל מיניה ס"ל ולא בא לחלוק עליו בחילוק המינין דיינ ודאי לחלק אלא בהא בלחוד הוא דפליג עליה בשלא

תשתנו דרך שכרותו דמאי שכר הוא דמשכר והיינו נמי דאמרינן במאי פליגי ת"ק סבר ילפינן שכר מנזיר ור"י סבר לא ילפינן שכר מנזיר ור"א מאי שכר והוא דמשכר ולא מפרשינן מאי קסבר אי יליף שכר מנזיר כרבנן או לא יליף כר"י אלא מאי שכר והוא דמשכר דאלמא אדרבי יהודה דסמיך קאי וא"ל בשאר המשכרין מודינא לך ויין לחלק אלא בשעורן דבשתייתן פליגנא דמאי שכר והוא דמשכר וכיון דכתיב אל תשת בשעת שתייה [ממש] קאמר והיינו דאוקימנא ברייתא דאכל דבילה קעילית כרבי יהודה דוקא דההיא ודאי מפקא מדת"ק דלדידהו שאר המשכרין אינן אפי" באזהרה ומפקא מדר"א דלדידהו שיעור הראוי לשכר בעינן ותנא דההיא ברייתא מדלא יהיב שיעורא שמע מינה אפילו בפחות מרביעית קאמר. והילכך כיון דאיפסיקא הלכתא כר"א אינו במיתה ולא באזהרה אפילו על היין אלא אם כן שתה ממנו רביעית מיין שעברו עליו ארבעים יום ורביעית נמי הוא שלא יפסיק בו ושלא יתן לתוכו מים כלל ושאר המשכרין לאזהרה עד שישתה מהן כדי לשכר וכן פסק הרב רבינו משה זכרונו לברכה. ונמצאו דבריו עולים כהוגן לפי פירושו זה. ואם תאמר א"כ בריש פ"ק דנזיר דאמרינן שכר דכתב רחמנא גבי נזיר למילף מיניה שכר דמקדש [ולאפוקי מדרכי יהודה דתניא אכל דבילה קעילית וכו'] אמאי לא קאמרן לאפוקי מדרכי יהודה ומדרכי אליעזר יש לומר דהתם לאו כרוכלא חשיב ואזיל אלא מכל מקום מדרכי יהודה וממאן דס"ל כוותיה קאמר. ועוד משום דר"י אמרה בהדיא קאמר הכין. ולכשתמצא לומר דר"א כוותיה ס"ל מפקא מיניה דר"א. ונ"ל עוד שהזקיקו לרב לפרש כן כדי שלא להוציא סתם מתניתין דנזיר לבר מהילכתא דלכאורה סתם מתניתין דפ"ק דנזיר כרבי יהודה דלא יליף שכר דמקדש מנזיר דתנן התם הריני נזיר מן החרצנים הרי זה נזיר וכל דקדוקי נזיר עליו ואמרינן עלה בגמרא מתניתין דלא כרבי שמעון דאמר עד שיזיר מכולן. ואמרינן מ"ט דר"ש דאמר קרא מכל אשר יצא מגפן היין. ורבנן מאי טעמא דאמר קרא מיין ושכר יזיר. ור"ש הא כתיב מיין ושכר ההוא לאסור יין מצוה כיון הרשות. ורבנן הא מיבעיא להו לאסור יין מצוה כיון הרשות א"כ לימא קרא מיין מיין ור"ש היינו טעמיה דכתב שכר לאלופי שכר שכר למקדש דכתיב יין ושכר אל תשת מה נזיר יין הוא דמיתסר שאר משכרין לא אף גבי מקדש נמי יין הוא דליתסר אבל שאר המשכרין לא לאפוקי מדר"י דתניא ר"י אומר אכל דבילה קעילית ושתה דבש או חלב וכו' ומדלא קא בעי תו ורבנן הא מיבעיא לאלופי אמקדש כדבעא בכל הנך דלעיל משמע לכאורה דרבנן לא איצטריך להכין דהשתא נמי לא ילפינן דשכר דמקדש אפילו שאר המשכרין קאמר. וכיון דסתם מתניתין כר"י שמע מינה הלכתא כוותיה. והאי דכריתות דאיפסיקא הלכתא כר"א לא מפקא מינה בעיקר משכרין דהא איכא פירושה כדפרישית. ואלא מיהו למאי דפרישית דר"י אפילו בכל שהוא מחייב איכא למידק מהא דאמרינן בנזיר פרק ג' מינין אמר ר"א עשר רביעיות ומנקט רב ששת חמש חיוורתא וחמש סומקאתא נזיר ועושה פסח שהורו במקדש ומתו. ומקדש היינו שתה רביעית יין ושימש במקדש ואקשינן התם ותו ליכא והא איכא מי רביעית נוטלין לידים לאחד ואפילו לשנים ופרקינן בפלוגתא לא קא מיירי כו' והא איכא כמה מים נותן לתוכן כל שהן ר"י אומר ברביעית בפלוגתא לא קא מיירי אלמא כל הנך עשר ליכא מאן דפליג אפילו בחדא מינייהו ולפי מה שפירשתי הא איכא מקדש דפליג רבי יהודה ומחייב אפילו בפחות מרביעית ויש לי לומר דפלוגתא דר"י לאו פלוגתא היא משום דכבר פסק רב הלכתא כר"א ולפום כן לא חש לה ר"א דעשר רביעיות דבתר רב הוה ודמאי לההיא דאמרינן בריש פ"ק דיבמות גבי ליתני שש עשרה אמו אנוסת אביו פלוגתא דרבי יהודה ורבנן היא ובפלוגתא לא קא מיירי ואקשינן והא בית שמאי מתירין צרות לאחיין ובית הלל אוסרין ופרקינן בית שמאי במקום בית הלל אינה משנה. ואי נמי איכא למימר דבפלוגתא דחיוורתא קאמר דלא מיירי אבל בסומקאתא איירי בפלוגתא דהא קא חשיב רביעית דם משני מתים דפליגי רבנן ואמרי דדוקא רביעית ממת אחד והא קא חשיב רביעית יין לנזיר דלרבי עקיבא כזית ואמרו רבותינו הצרפתים זכרונם לברכה דחיוורתא הוא דקאמר דלא איירי בהו בפלוגתא אבל בסומקאתא איירי ואף אני אומר דרביעית יין דמקדש אע"ג

הַמְשַׁכְּרִין אֶפְלוּ מִן הַחֶלֶב אוּ מִן הַדְּבָלָה הֲרִי זֶה לֹוּקָה
וְעִבּוּדָתוֹ כְּשֶׁרָה. שְׂאִין חִיבִין מִיתָה אֶלָּא עַל הֵיִין בְּשַׁעַת
עִבּוּדָה. וְאִין מְחַלֵּל עִבּוּדָה אֶלָּא שְׁכוּר מִן הֵיִין:

עין משפט ד.ה. הרמב"ם הל' ביאת מקדש פ"א ה"ג

וּכְשֶׁם שְׂאִסוּר לִכְהֵן לְהַכְּנֵס לְמִקְדָּשׁ מִפְּנֵי הַשְּׁכָרוֹת * כֶּף
אֶסוּר לְכָל אָדָם בֵּין כֹּהֵן בֵּין יִשְׂרָאֵל לְהוֹרוֹת כְּשֶׁהוּא

דפלוגתא היא לא חש לה ואיירי בה: עוד יש לפרש לדעת הר"מ ז"ל דר"י בפחות מרביעית לא מחייב דאין שתייה פחותה מרביעית ובמקדש אל תשת כתיב ואע"ג דאמר ת"ק יכול אפילו כל שהוא ואפי' יין מגתו. כל שהוא אינו עיקר אלא יכול יין מגתו הוא העיקר אבל כיון שסופנו לרבות כל שהוא ויין מגתו באזהרה נקט הכא בגררא יכול אפילו כל שהוא ואפילו יין מגתו. אי נמי יכול אפי' כל שהו דקאמר ת"ק בדוקא קא אמר ולא כל שהוא ממש אלא כזית ומשום דאיהו יליף שכו דמקדש משכו דנזיר ושכו דנזיר למשנה אחרונה בכזית דיליף שתייה מאכילה בדין היה דנימא נמי דשכו דמקדש בכל שהוא דהיינו בכזית אלא דכיון דכתיב יין וכתיב שכו על כרחין שכו לכדי לשכו הוא דאתא. והא דקאמר יין יכול אפי' כל שהוא לאו למימרא דאי לא כתב רחמנא אלא יין הוה אמינא דאפילו כל שהוא דאדרבה למאי דפרישית משכו הוא דהוה ילפינן דמינה הוא דילפינן מנזיר אלא הכי קאמר יין ושכו יכול אפילו כל שהוא משום דילפינן מנזיר תלמוד לומר שכו כלומר כיון דכתיב יין וכתיב שכו על כרחין לכדי לשכו דאי לא כתב רחמנא אלא שכו הוה משמע אפי' יין כזית דילפינן שכו מנזיר ואפילו יין מגתו כנזיר ואי כתב נמי יין לחודיה הוה משמע יין רביעית ואפילו מגתו אבל השתא דכתיב יין ושכו ממילא שמעינן דשכו יין כדי לשכו קאמר ומ"מ כיון דכתיב יין וכתיב שכו הוה ליה כמו שכתוב יין יין תרי זמני וההוא דאפקיה בלשון שכו ליינ כדי לשכו ולמיתה ואידך לפחות מרביעית ואפילו מגתו ולאזהרה. וכל שהוא דפרישית דיש לו שיעור יש לנו הרבה כיוצא בו בגמרא וחד מינייהו בעירובין בפ' חלון ומגביהו מן הקרקע כל שהוא וכמה כל שהוא טפח ואחד בראשית הגז וכמה הן גוזזות כל שהוא וכמה כל שהוא וכו' אבל לר"י דלא יליף שכו מנזיר וכתיב אל תשת אין שתייה פחותה מרביעית אבל איהו סבר דשאר משכרין נמי ברביעית ובהא פליג עליה רבי אלעזר דשאר המשכרין אין להם שיעור למעלה אלא עד שישתכר דלהכי אפקינהו רחמנא בלשון שכו וברייתא דקתני סתם שתה דבש או חלב ולא קתני ונשתכר ומשמע דאפי' לא נשתכר אלא ששתה מהם שיעור הידוע דהיינו רביעית ששיעורו ליינ חייב היינו ר"י ודלא כרבי אליעזר וכן יראה מדברי הר"מ ז"ל שכתב גבי יין והוא ששתה רביעית [יין] בבת אחת ובשאר המשכרין כתב היה שכו משאר המשכרין וכו' ואם נכנס ועבד והוא שכו דאלמא ביין לעולם ברביעית חי ובבת אחת ובשאר המשכרין עד שיהא שכו ממש ויש לו פנים עכ"ל:

צ. כסף משנה וכשם שאסור לכהן להכנס למקדש וכו'. בפרק שלישי דכריתות (דף י"ג:)
ופרק הדר (עירובין דף ס"ד) ומשמע דאין חייבין מיתה על ההוראה והכי יליף לה
בסיפרא. ומ"ש אפילו אכל תמרים וכו'. בפרק קמא דכתובות (דף י'): אמר רב אכל תמרים

שְׁתוּי. אֶפְלוּ אָכַל תְּמָרִים אוֹ שְׁתָּה חֶלֶב וְנִשְׁתַּבְּשָׁה דְעֵתוֹ
 מֵעַט אֶל יוֹרָה שְׁנֵאָמַר (ויקרא י-יא) וְלִהְיוֹת אֶת בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל. וְאִם הוֹרָה בְּדָבָר שֶׁהוּא מְפָרֵשׁ בַּתּוֹרָה עַד
 שֶׁיִּדְעוּהוּ הַצְּדוּקִים מִתָּר כְּגוֹן שֶׁהוֹרָה שֶׁהִשְׁרִיץ טָמֵא
 וְהִצְפִּירָדַע טָהוֹר וְהִדָּם אָסוּר וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה:

שו"ע יו"ד סימן רמב סי"ג

יג. יז. תלמיד שלא הגיע להוראה ומורה הרי זה שוטה רשע וגם רוח ק,
 ועליו נאמר "כי רבים חללים הפילה".

הגה: תלמידים הקטנים הקופצים להורות ולישב בראש ולהתגדל בפני עמי
 הארץ, מרבים מחלוקת ומחריבים העולם ומכביין נרה של תורה.

הגה: יזהר כל אדם שלא יורה כשהוא שתוי יין ר או שאר דברים המשכרים
 אפי' בדבר פשוט אם לא שהדבר ברור ש בפוסקים.

אל יורה. ומ"ש ואם הורה בדבר שהוא מפורש בתורה עד שידעוהו הצדוקים מותר כגון שהורה
 שהשרץ טמא וכו'. בפ"ג דכריתות (דף י"ג:).

ק. מע"ז י"ט ע"ב, ורמב"ם פ"ה מת"ת, ואם אין כיוצא בו נקרא הגיע להוראה, דא"כ מי
 יורה דעה אלא הכל לפי הזמן והעת, ראשון לציון.

ר. ודוקא רביעית יין חי שאינו מזוג אבל אם היה מזוג או ישן מעט, או הלך כדי מיל,
 עבר היין ומותר לו להורות, אבל אם שתה יותר מרביעית אפי' מזוג או ישן שינה מעט
 או הלך בדרך זה מוסיף בשכרותו, אלא ישהה לפי השכרות עד שלא ישאר משכרותו שום
 דבר. ש"ך ס"ק י"ט, מרמב"ם, וע"ש עוד במש"כ.

ש. והש"ך בס"ק כ"א כתב דמדברי הרמב"ם נראה דאפי' הוא דבר ברור בפוסקים כל
 שאינו מפורש במקרא שגם הצדוקים מודים בו אסור להורות, וכ"כ הב"ח ותמה על
 דברי הרמ"א.

עוד כתב דמי שמיצר ואין דעתו מיושבת עליו אל יורה בשעה שהוא מיצר דכתיב "בצר
 אל יורה".

עין משפט ו.ז.

הרמב"ם הל' ביאת מקדש פ"א ה"ד

וּמִתָּר לְשִׁכּוֹר לְלַמַּד תּוֹרָה וְאַפְלוּ הַלְכוֹת וּמְדַרְשׁוֹת ^ת
וְהוּא שְׂלֵא יוֹרָה. וְאִם הָיָה חָכָם קָבוֹעַ לְהוֹרָאָה לֹא יִלְמַד
שְׁלֵמוֹדוֹ הוֹרָאָה הִיא:

עין משפט ו.ז.

הרמב"ם הל' שנגנות פ"ו ה"ד

הָאוֹכֵל מֵאֲכָלוֹת הַרְבֵּה מִשְׁמוֹת הַרְבֵּה בְּהֶעָלִים אַחַת חֵיב
עַל כָּל שֵׁם וְשֵׁם ^א. כִּי צָד. כְּגוֹן שֶׁאֲכַל חֵלֶב וְדָם וְנוֹתָר
וּפְגוּל כְּזֵית מְכַל אֶחָד וְאֶחָד בְּהֶעָלִים אַחַת מִבֵּיא אַרְבַּע
חֲטָאוֹת. וְכֵן כָּל כִּיּוֹצֵא בְּאֵלוֹ. וְכֵן הָאוֹכֵל כְּזֵית אֶחָד
שֶׁנִּתְקַבְּצוּ בּוֹ שְׁמוֹת הַרְבֵּה בְּהֶעָלִים אַחַת. אִם נִתְקַבְּצוּ
בְּאֶסוּר מוֹסִיף אוֹ בְּאֶסוּר כּוֹלֵל אוֹ בְּאֶסוּר בֵּית אַחַת חֵיב
עַל כָּל שֵׁם וְשֵׁם. לְפִיכֵן הֵטְמָא שֶׁאֲכַל כְּזֵית חֵלֶב וְנוֹתָר
בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים. מִבֵּיא אַרְבַּע חֲטָאוֹת וְאֶשֶׁם. חֲטָאת אַחַת
מִשׁוֹם טְמֵא שֶׁאֲכַל קוֹדֵשׁ. וְאַחַת מִשׁוֹם אוֹכֵל חֵלֶב.
וְאַחַת מִשׁוֹם אוֹכֵל נוֹתָר. וְאַחַת מִשׁוֹם יוֹם הַכַּפּוּרִים.
וְהוּא שֶׁיִּצְטָרֵף אֲכַל אַחַר עִם כְּזֵית זֶה עַד שֶׁיִּשְׁלִימוּ

ת. כסף משנה ומ"ש ומותר לשכור ללמד תורה וכו'. שם ת"ר ולהבדיל בין הקדש ובין החול אלו דמים נערכים וכו' ביד משה זה הגמרא יכול אף המשנה ת"ל ולהורות רבי יוסי ברבי יהודה אומר יכול אף הגמרא ת"ל ולהורות אמר רב הלכה כרבי יוסי ברבי יהודה דהא רב לא מוקים אמורא [עליה] מיומא טבא לחבריה משום שכרות שאני רב דאורי מורי וניקום דלא לורי כל היכא דיתיב רב לא סגי ליה בלא הוראה ולדברי רבינו מבוארים בפירושו ורש"י פירש בענין אחר:

א. כסף משנה האוכל מאכלות הרבה וכו'. משנה פרק שלישי דכריתות (דף יג:): וכן האוכל כזית אחד וכו' לפיכך הטמא שאכל כזית חלב והוא נותר וכו'. משנה שם. ומ"ש והוא שיצטרף אוכל אחר עם כזית זה וכו'. שם (דף י"ד) בגמרא וטעמא משום דאין חייב ביום הכפורים אלא על ככותבת:

לְכֹוֹתֶבֶת. וּמֵבִיא אֶשֶׁם וְדַאי לְמַעֲלָה שְׁהָרִי נֶהְנָה מִן
הַקֶּדֶשׁ בְּשִׁגְגָה: